Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 427/2009, ECLI:CZ:NS:2010:29.CDO.427.2009.1

Číslo: 76/2011

Právní věta:

Směnka sepsaná v českém jazyce, obsahující u údaje směnečné sumy označení měny „swiss franks“, je neplatná.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.12.2010

Spisová značka: 29 Cdo 427/2009

Číslo rozhodnutí: 76

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Směnky

Předpisy: čl. I. § 75 předpisu č. 191/1950Sb.
čl. I. § 76 předpisu č. 191/1950Sb.
§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V r c h n í s o u d v Olomouci k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 20. 8. 2011 potvrdil rozsudek ze dne 15. 1. 2008, jímž K r a j s k ý s o u d v Brně zrušil směnečné platební rozkazy ze dne 22. 12. 2003, kterými uložil žalovaným, aby společně a nerozdílně zaplatili žalobci částku 351 341- Kč s 6% úrokem od 21. 9. 2003 do zaplacení, směnečnou odměnu 1171,13 Kč a náklady řízení a částku 321 562 Kč s 6% úrokem od 21. 9. 2003 do zaplacení, směnečnou odměnu 1071,87 Kč a náklady řízení.

Odvolací soud – odkazuje na ustanovení čl. I. § 75 zákona č. 191/1950 Sb. (dále jen „směnečný zákon“) – shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že směnky, o jejichž zaplacení bylo směnečnými platebními rozkazy rozhodnuto (dále jen „sporné směnky“), nebyly sepsány v jediném jazyce, když z větší části byly sepsány v jazyce českém a údaj označující měnu směnečné sumy (u jejího slovního vyjádření) v tomto jazyce uveden není (srov. použité označení „swiss franks“).

Přitom ze shora uvedeného ustanovení směnečného zákona plyne, že směnečná listina musí být v době, kdy je vydána (v době vzniku směnečného závazku), pouze jednojazyčná. Požadavek, aby listina byla sepsána v jediném jazyce, je zřejmý již z použití jednotného čísla slova „jazyk“. Navíc jen v případě jednojazyčné listiny přichází v úvahu naplnění podmínky, že slovo směnka bude uvedeno v

jazyce, ve kterém je listina sepsána. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že ve sporných směnkách je údaj označující měnu, v níž má být směnečná suma placena, uveden (u číselného vyjádření směnečné sumy) také přípustnou zkratkou „CHF“. Oba údaje označující měnu směnečného peníze (tj. „CHF“ i „swiss franks“) jsou na směnce stejně hodnotné, žádnému z nich nelze dát přednost a žádný z nich nelze ani pominout či jej považovat za nenapsaný. V obou případech jde o slovní vyjádření měny směnečného peníze, tvořící součást textu listiny a podléhající také požadavku jazykové jednoty směnky.

Nepřípadnou pak shledal argumentaci žalobce „obecně uznávanou přípustností cizojazyčných originálních údajů (označení účastníků směnky, včetně jejich podpisů, geografické názvy apod.) na směnce“, uzavíraje, že „přípustnost použití těchto údajů na směnce v originále nijak požadavek jazykové jednoty směnky nezpochybňuje a je jen důsledkem toho, že v řadě případů v jazyce směnky ekvivalent takových údajů vůbec neexistuje, případně jejich doslovný překlad by měl za následek naprostou nesrozumitelnost vyznačených údajů“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, odkazuje co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu a co důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. namítaje, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatel zdůrazňuje, že požadavek jazykové jednoty směnky nelze vykládat absolutně; užití jiných jazyků na směnce musí být posuzováno vždy konkrétně, „tedy např. s ohledem na to, v jakém údaji je jiný jazyk použit, a musí být zkoumáno, zda směnka i při užití jiného jazyka splňuje všechny zákonem požadované náležitosti a vyplývá z ní určitě vymezený a srozumitelný závazek“. Požadavek jazykové jednoty – pokračuje dovolatel – je třeba vztáhnout pouze na text směnky, který je vyjádřen obecnými jazykovými výrazy (tedy např. „za tuto směnku zaplatím panu …“) a „výklad v tomto duchu vystihuje skutečný smysl, který chtěl zákonodárce do právní normy vtělit“. Číselné vyjádření směnečné sumy jakožto i uvedení měny mezinárodně uznávanou zkratkou tak zcela jasně postačuje k naplnění požadavku na určitost směnečné sumy a je-li některá část obsahu směnky „znásobena takovým způsobem, že nezpůsobí neurčitost v obsahu směnky, neovlivní tato pluralita platnost směnky“.

Konečně dovolatel poukazuje na to, že část odborné právnické literatury připouští existenci platných vícejazyčných směnek.

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V průběhu dovolacího řízení Krajský soud v Brně usnesením ze dne 23. 2. 2010, které nabylo právní moci 26. 5. 2010, neschválil oddlužení prvního žalovaného Ing. J. B. a na majetek jmenovaného prohlásil konkurs. Jelikož v důsledku prohlášení konkursu došlo k přerušení řízení ve vztahu mezi žalobcem a prvním žalovaným [§ 263 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona)], přičemž nejsou splněny podmínky, za nichž lze v řízení pokračovat (§ 265 insolvenčního zákona), Nejvyšší soud rozhodl (jen) o dovolání žalobce proti rozhodnutí, jímž odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně ve vztahu mezi žalobcem a druhou žalovanou.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolání žalobce shledává Nejvyšší soud přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., nikoliv však důvodným.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy,

jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení čl. I. § 75 směnečného zákona vlastní směnka obsahuje: 1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána; 2. bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu; 3. údaj splatnosti; 4. údaj místa, kde má být placeno; 5. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno; 6. datum a místo vystavení směnky; 7. podpis výstavce.

Podle ustanovení čl. I. § 76 směnečného zákona listina, v které chybí některá náležitost uvedená v předchozím paragrafu, není platná jako vlastní směnka, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích (odstavec 1). O vlastní směnce, v níž není údaj splatnosti, platí, že je splatná na viděnou (odstavec 2). Není-li zvláštního údaje, platí, že místo vystavení směnky je místem platebním a zároveň místem výstavcova bydliště (odstavec 3). Není-li ve vlastní směnce udáno místo vystavení, platí, že byla vystavena v místě uvedeném u jména výstavce (odstavec 4).

S právním posouzením věci odvolacím soudem, podle něhož údaj měny směnečné sumy „swiss franks“ způsobuje neplatnost sporných směnek, se Nejvyšší soud ztotožňuje.

Musí-li být slovo „směnka“ vyjádřeno v jazyce, v němž je směnka sepsána (viz citované ustanovení čl. I. § 75 směnečného zákona), je tím zároveň určeno, že směnečná listina musí být v době, kdy je vydána, jednojazyčná. Nepřichází tak v úvahu, aby část směnky byla v jazyce jednom a část druhá v jazyce jiném, případně, že by text směnky přecházel postupně z jednoho jazyka do druhého. Bylo-li by jazyků více, nebylo by možné této podmínce vyhovět. Přitom není důležité, že použitá kombinace jazyků na vydávané směnce nečiní směnku zcela nesrozumitelnou, neboť jde o jazyky blízké, příbuzné (viz v literatuře vyjma odkazů zmiňovaných již odvolacím soudem dále Kovařík, Z. Směnka a šek v České republice. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 76).

Jakkoliv sporné směnky obsahují u číselného vyjádření směnečné sumy údaj měny směnečné sumy „CHF“ (který odpovídá ČSN ISO 4217 kódy pro měny a fondy, vydané v prosinci 2002, jež je českou verzí mezinárodní normy ISO 4217:2001) – kód pro frank švýcarský, „druhý“ údaj měny směnečné sumy, nacházející se u slovního vyjádření směnečné sumy, znějící „swiss franks“ je důvodem neplatnosti obou směnek. Není totiž pochyb o tom, že u sporných směnek, vystavených v českém jazyce, zmíněný údaj měny odporuje požadavku jazykové jednoty směnky. Přitom akceptovat nelze ani názor dovolatele o důsledcích „plurality“ údajů měny, když žádnému z údajů měny směnečné sumy, nacházejících se na sporných směnkách – jak správně uvedl odvolací soud – nelze dát přednost, respektive žádný z nich nelze pominout.

Jde-li o argumentaci dovolatele založenou na možnosti (přípustnosti) uvést v jazyce, ve kterém není směnka sepsána, jiné údaje než údaj měny směnečné sumy, tato je z hlediska správnosti právního posouzení věci odvolacím soudem nevýznamná.

Právně nevýznamnými konečně Nejvyšší soud shledává i námitky ohledně přípustnosti tzv. vícejazyčných směnek, když v poměrech dané věci nejde o případ, kdy by souvislý text směnečné listiny byl sepsán v jednom jazyce a na téže listině se nacházel „překlad“ textu do jiného jazyka.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, přičemž z obsahu spisu se nepodávají ani jiné vady, k jejichž existenci dovolací soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), Nejvyšší soud dovolání žalobce ve vztahu mezi žalobcem a druhou žalovanou podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.